

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA
HELSINKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska
Jerzy Ciemniewski
Janusz Grzelak
Marek Antoni Nowicki
Marek Safjan
Stefan Starczewski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Zbigniew Hołda
Sekretarz: Adam Bodnar
Skarbnik: Elżbieta Czyż
Członek Zarządu: Janina A. Kłosowska

L. de. 755/08

Warszawa, dn. 25.02.2008r.

Szanowny Pan
mjr Leszek Elas
Komendant Główny Straży Granicznej
02-514 Warszawa,
Al. Niepodległości 100

Szanowny Panie Komendancie,

W związku z publikowanymi, w ostatnich dniach w prasie, doniesieniami o wizycie ekspertów Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego Socjalistycznej Republiki Wietnamu w Polsce, chcielibyśmy zwrócić uwagę na następujące kwestie:

Ustalenie tożsamości i obywatelstwa cudzoziemca w przypadku którego zapadła ostateczna decyzja o wydaleniu jest koniecznym elementem skutecznego wydalenia cudzoziemca. Ustalanie tożsamości i obywatelstwa może mieć miejsce zawsze we współpracy z ambasadą państwa obywatelstwa cudzoziemca, bo tylko za jej zgodą (wystawienie dokumentu podróży) cudzoziemiec zostanie przyjęty z powrotem na terytorium swojego kraju.

Zgodnie z art.117 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, cudzoziemiec umieszczony w strzeżonym ośrodku lub przebywający w areszcie w celu wydalenia ma prawo do kontaktowania się z polskimi organami państwowymi, a także z przedstawicielstwem dyplomatycznym lub urzędem konsularnym państwa obcego. Stąd obywatele Wietnamu, tak jak każdy cudzoziemiec powinni zostać poinformowani o prawie odmowy skontaktowania się z przedstawicielami swojego państwa.

Podkreślić należy, że zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dane cudzoziemca, na podstawie których jest możliwe ustalenie, że postępowanie o nadanie statusu uchodźcy, udzielenie azylu lub zgody na pobyt tolerowany wobec cudzoziemca jest w toku lub zakończyło się, a także cudzoziemcowi nadano lub odmówiono nadania statusu uchodźcy lub cudzoziemcowi udzielono lub odmówiono udzielenia azylu lub zgody na pobyt tolerowany – nie mogą być udostępniane władzom oraz instytucjom publicznym kraju jego pochodzenia. Tak więc, obywatele Wietnamu którzy znajdują się w procedurze o nadanie statusu uchodźcy i ci którym nadany został status uchodźcy lub zgoda na pobyt tolerowany, to cudzoziemcy których dane nie mogą być udostępniane władzom oraz instytucjom publicznym kraju ich pochodzenia.

Zwracamy uwagę, że zgodnie z art. 246 kodeksu karnego funkcjonariusz publiczny lub ten, który działając na jego polecenie w celu uzyskania określonych zeznań, informacji lub oświadczenia, stosując przemoc lub groźbę karalną lub w inny sposób znęca się psychicznie i fizycznie nad inną osobą – popełnia przestępstwo. Każdy kto przebywa na terytorium państwa polskiego, w tym także obywatele Wietnamu, podlega jurysdykcji państwa polskiego, a zatem prawu polskiemu.

Na podstawie art. 6 ust. 2 Protokołu w sprawie wykonywania Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu o przekazywaniu i przyjmowaniu obywateli obu Państw, stanowiącym integralną część tej umowy, podpisanej w Hanoi dnia 22 kwietnia 2004 r. jedynie przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny Wietnamu może być upoważniony do przeprowadzenia przesłuchań osób przekazywanych. Podkreślamy tym samym, że przesłuchania i kontakty z przedstawicielstwem dyplomatycznym są możliwe tylko za zgoda cudzoziemca (zgodnie z wyżej wspomnianym art. 110 ustawy o cudzoziemcach, cudzoziemiec ma prawo, a nie obowiązek do takich kontaktów). Niedopuszczalnym jest jednak: po pierwsze dokonywanie przesłuchań cudzoziemców przez ekspertów (czy funkcjonariuszy) Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego Socjalistycznej Republiki Wietnamu – przesłuchania mogą dokonywać, zgodnie z cytowaną wyżej umową, urzędnicy przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego Wietnamu; po drugie uzyskiwanie danych w toku przesłuchań przy pomocy zastraszania, szantażowania i zmuszania do współpracy uznajemy za niezgodne z zasadami przyjętymi w demokratycznym państwie prawa.

Z wyrazami szacunku,

Prof. UW Irena Rzeplińska

Agata Forys

Ewa Ostaszewska

Grzegorz Sikora

Do wiadomości: .

1. ks. Edward Osiecki, Ośrodek Migranta Fu Shenfu, ul. Ostrobramska 98, 04-118 Warszawa.